

ASOCIACE PRO URBANISMUS A ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

VÁŽENÍ KOLEGOVÉ A PŘÁTELÉ,

dostáváte do rukou další číslo Aktualit a s ním (mimo již očekávané složenky na letošní příspěvek, který činí stejně jako loni 500 Kč, pro důchodce a studenty 200 Kč) též **sborník „Proměny městských center“**, který vydala naše Asociace s podporou MMR. Omlouvám poněkud pozdní vydání tohoto materiálu, který vznikl na základě našeho posledního čelákovického setkání. Přes opožděné vydání chci poděkovat všem, kteří se na přípravě tohoto sborníku podíleli. Doufám, že to nebude poslední tematický materiál, který Asociace pro své členy připravila.

V letošním roce vycházejí naše **Aktuality** značně nepravidelně. Za hlavní příčiny lze považovat:

- nedostatek zajímavých příspěvků či sdělení (ne, že by neexistovala témata, ale má-li dojít k jejich zpracování pro příspěvek, stává se často, že doba této činnosti je tak dlouhá, že sdělení problému již není aktuální),
- problémy ekonomického charakteru; tím není ani vlastní výroba Aktualit o několika stránkách, ale spíše jejich rozeslání (výrazné zdražení poštovního).

V letošním roce má dojít ke „sloučení“ dvou **časopisů**, týkajících se našeho oboru (Územní plánování a urbanismus, Územní rozvoj). Hlavním důvodem je soustředění sil a prostředků (oba časopisy jsou vlastně vydávány jedním orgánem státní správy - Ministerstvem pro místní rozvoj). Asociace pro urbanismus a územní plánování se touto problematikou zabývala na jednáních svých orgánů (předsednictvo, rada) a bude se na transformaci či vzniku nového časopisu aktivně podílet. Po loňském výjezdním jednání rady Asociace v Brně jsou postupně rozšiřovány vztahy Asociace a Ústavu územního rozvoje (ředitelka ÚUR ing. Navrátilová se účastní jednání rady).

Jedním z uvažovaných modelů vydávání urbanistických periodik je i možná společná distribuce Aktualit a nového „urbanistického“ časopisu.

Mimo uvedené tiskoviny uvažuje Asociace s možností vydávání **ročenky**, která by měla jednak hlavní tematickou část, dále by však umožňovala i uvedení dalších příspěvků, které vzhledem ke

svému charakteru či rozsahu nemohou být zařazeny do Aktualit či nového „Urbanismu...“.

Vydání prvního čísla ročenky uvažujeme v závěru letošního roku. Jako hlavní témata by mohly být výsledky našich prvních dvou seminářů Město a region na prahu 3. tisíciletí.

OMLUVA

Předsednictvo Asociace se omlouvá všem svým členům a dalším příznivcům za neuskutečnění prezentace územního plánu Brna, která se měla konat 13. 5. 1997 na FA ČVUT v Praze. Důvodem byla neodkladná povinnost hlavního architekta Brna J. Josífků v rámci výkonu jeho funkce.

Problematika Brna bude zřejmě jedním z témat na semináři Město a region na prahu 3. tisíciletí, a proto bychom v tomto roce již ÚP Brna v našem cyklu neuváděli.

Předpokládáme, že na podzim budou prezentovány územní plány měst Ústí nad Labem, Plzně a Olomouce (s autory bylo předběžně jednáno). Termíny těchto prezentací Vám včas sdělíme.

MĚSTO A REGION 3. TISÍCILETÍ

V příloze těchto Aktualit najdete přihlášku na seminář Město a region 3. tisíciletí. Oproti informaci v minulých Aktualitách dochází k určité změně zahraničních přednášejících. Účast již potvrdili zástupci Berlína, Krakova a Budapešti; v případě Mnichova a Vídně dosud jednání nebyla ukončena. Proto neuvádíme na přihlášku jména přednášejících.

PUBLIKACE ÚÚR

V závěru loňského roku vydal ÚÚR „**Přehled o stavu schválené a rozpracované ÚPD obcí v ČR**“. Publikace graficky zobrazuje pokrytí území ČR schválenou či rozpracovanou ÚPD. Přehled je zpracován po okresech (rozdíly mezi jednotlivými okresy jsou někdy až příliš výrazné). Zachycen je stav k 30. 9. 1996.

Počátkem tohoto roku vydal ÚÚR sborník „**Územní plány, urbanistické studie**“. Přestože se jedná o výběr měst a obcí spíše náhodný (jedná se

o příklady ÚPD) je shromáždění a zhodnocení 25 plánů (sídelních útvarů i zón) či studií užitečným a zajímavým počinem.

Přáli bychom si, aby tato činnost pokračovala a směřovala postupně k systematickému vytváření katalogu ÚPD. Domníváme se, že i touto cestou informovanosti zpracovatelů a pořizovatelů o dokončené ÚPD vede cesta ke „standardům“ územních plánů. Jejich dosažení by bylo přínosem nejen pro výkon státní správy (činnost stavebních úřadů), ale i čitelnost dokumentace pro laickou veřejnost, zejména občany a podnikatelskou sféru.

INFORMACE O AKCI „STAVBA PRO VENKOV '97“

Ve dnech 14. až 17. května se na Výstavišti v Českých Budějovicích konal stavební veletrh „Stavba FOR ARCH jižní Čechy“. V jeho rámci již tradičně probíhají doprovodné programy, označené souhrnně „Stavba pro venkov“ - letos to bylo již po čtvrté.

Na základě soutěžních podmínek, připravených ateliérem VEGA (arch. Baše) a pod záštitou hlavních vypisovatelů (Nadace ABF, AR stavební spořitelny, Výstaviště, a. s., Č. Budějovice a patronátního tisku) a za účasti tří zainteresovaných ministerstev (pro místní rozvoj, zemědělství, životního prostředí) se v Českých Budějovicích prezentovalo celkem 81 studentských prací fakult architektury z VUT Brno, ČVUT Praha, fakulty krajinářské architektury z Lednice, lesnické fakulty České zemědělské univerzity v Praze, stavebních fakult z VUT Brno a ČVUT Praha. Práce proběhly na základě objednávek malých venkovských obcí. Byly to práce urbanistické, urbanistického detailu, architektonické, stavebně technické a krajinářské; posoudila je odborná porota, složená z pedagogů zúčastněných fakult. Ta se rozhodla finanční prostředky na ceny a odměny, získané od sponzorů a vypisovatelů, rozdělit mezi větší počet studentů, aby se co nejvíce dále stimuloval jejich zájem o problematiku venkova.

Slavnostní vyhlášení cen, odměn a pochval proběhlo v rámci dvoudenního semináře „Venkov '97“, který probíhal paralelně v týchž dnech.

Ve smyslu soutěžních podmínek se bude na vybraných pracích dále pokračovat k jejich upřesnění a ekonomickému vyhodnocení, aby mohly být úvěrovány AR stavební spořitelnou, která se velkoryse rozhodla podporovat také touto cestou obnovu hodnot venkova, zejména bydlení na venkově.

Široce pojatý koncepční záměr pomoci vysokých škol venkovu prodělal „zahřívací kolo“. Pracné bylo ujasnit a upřesnit celou řadu podmínek spolupráce, která probíhá na smluvním základě (školy nabízejí „podkladové studie“, a to za cenu režijních nákladů). Studenti mají možnost zpracovávat reálné úkoly, mají možnost konzultovat své představy s „realitou“ a tím se připravit na vlastní praxi po škole. Některé fakulty se nemohly zúčastnit pro krátkou dobu přípravy, ale přislíbily účast v dalším ročníku, jako kupř. katedry sociologie humanitních fakult, národohospodářské fakulty VŠE v Praze a Brně a, jak doufají pořadatelé, i fakulta architektury v Liberci. Pro spolupráci byla získána i Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zatím zůstala většina objednávek nezpracována. Bude užitečné provést některé úpravy podmínek, aby další ročník reagoval ještě adekvátněji na současné potřeby venkova.

Atelier VEGA s porozuměním a za účasti Výzkumného ústavu zahradnictví v Průhonících proto chystá přípravné jednodenní setkání v kongresovém středisku v Průhonících u Prahy (dne 3. října t. r.), kde by se měla připomínkovat upřesněná koncepce pro další ročník, kde by mělo dojít ke konzultacím pedagogů, jak optimálně „vyučovat“ problematiku venkova, a kde by se měli objevit i zástupci stavebních úřadů, jako významní účastníci procesu přípravy a realizace, v němž je jejich role nezastupitelná.

Miroslav Baše

ZPRÁVA O SOUTĚŽI NA ZPRACOVATELE NOVÉHO ÚP MĚSTA HRADCE KRÁLOVÉ

Problémy spojené s dokončením územního plánu města se zastupitelstvo rozhodlo uzavřít vyhlášením kombinované urbanistické soutěže, v níž první cenou bylo získání zakázky. Tento způsob výběru zpracovatelského kolektivu odlišně od veřejné obchodní soutěže byl v poslední době využit v případě měst České Budějovice a Sušice. Z dosavadních zkušeností vyplývá, že podobný přístup může být úspěšný. To však ukáže až budoucnost, neboť možné přínosy autorského týmu se nemusí výrazně promítnout do budoucího zadání ÚP, kterým jsou projednané a schválené ÚHZ. Ty jsou, obdobně jako jakýkoliv dokument sledující odlišné zájmy řady subjektů (vč. občanů, podnikatelů aj.), kompromisem možného.

Využití soutěže pro výběr zpracovatele pomůže - snad lépe než strohé údaje o firmě, požadované při klasické obchodní soutěži - zástupcům města lépe se orientovat ve schopnostech týmů, ucházejících se o tuto významnou zakázku.

Samozřejmě lze namítnout, že územní plán Hradce Králové, pro který byly zpracovány dva koncepty a vypracováno souborné stanovisko, mohl být dokončen standardním způsobem. Určité komunikační bariéry, které zřejmě není možné zvenčí přesněji analyzovat, však vytvořily situaci, kdy tato cesta již nebyla možná.

Hradec Králové je významným českým městem a diskuse o jeho vývoji i metodách zpracování nového územního plánu by mohla být přínosem nejen pro odbornou veřejnost. Hradec Králové byl několikrát v minulosti významným urbanistickým hřištěm, z něhož vzešla řada podnětů pro obor. Přejme mu, aby jím byl i v budoucnosti a aby na toto hřiště našli cestu všichni, kteří chtějí pozitivní vývoj „svého“ města.

Gočárův regulační plán Hradce Králové (1926)

Soutěže se zúčastnilo celkem 7 soutěžních návrhů (z toho 6 vyzvaných a otevřenosti soutěže využil k podání svého návrhu také Terplan - návrh č. 1). Dva návrhy (č. 3 arch. Falta a č. 5. arch. Koucký) nespĺnily formální část soutěžních podmínek. Ze závěrečného protokolu poroty, která zasedala ve dnech 14. - 17. května, uvádíme následující výňatky.

Rozhodnutí poroty o konečném pořadí

návrh	součet	pořadí
číslo 4	22	2.
číslo 5	18	1.
číslo 7	26	3.

Porota konstatuje, že se na prvním místě umístil návrh č. 5, autor arch. Tušl, druhém místě umístil návrh č. 4, autor arch. Sedlák, třetím místě umístil návrh č. 7, autor arch. Prokop.

V souladu s rozhodnutím poroty o konečném pořadí navrhuje porota vyhlášovateli v souladu s ustanovením soutěžních podmínek udělit vítěznému týmu zakázku na zhotovení územního plánu města H. Králové, udělit druhému týmu cenu ve výši 225 000 Kč, udělit třetímu týmu cenu ve výši 150 000 Kč.

Porota dále konstatuje, že nárok na úhradu nákladů spojených s účastí v soutěži ve výši 100 000 Kč

vznikl těmto návrhům (pozn. red.: nárok měly jen vyzvaní soutěžící):

- č. 2 (ATELIÉR A 91, zastoupený arch. Karlem Rulíkem)
- č. 4 (Sedlák & Sedlák, zastoupený arch. Martinem Sedlákem)
- č. 5 (3Q PROJEKT, a. s., ve sdružení AKIA, a. s., CityPlan, s. r. o., a R-PROJEKT, zastoupenými arch. Pavlem Tušlem)
- č. 7 (SDRUŽENÍ TULIPÁN, zastoupeno arch. Bohumírem Prokopem)

Porota jednomyslně rozhodla další odměny neudělit.

Doporučení poroty vyhlášovateli soutěže

Porota závěrem svého zasedání s potěšením konstatuje, že soutěž byla obeslána většinou kvalitně zpracovanými soutěžními návrhy, poskytujícími řadu zajímavých podnětů i přesvědčivý důkaz o schopnosti autorských týmů zpracovat územně plánovací dokumentaci na vysoké odborné úrovni.

Dle soutěžních podmínek bylo úkolem soutěžní poroty vybrat budoucího zpracovatele územního plánu města Hradec Králové. Rozhodujícími hledisky při tom byly schopnosti soutěžících týmů

- analyzovat dosavadní ÚPD a ÚPP,
- zhodnotit rozvojové možnosti města,
- zformulovat názor na jeho budoucí vývoj, prokázané v předložených soutěžních návrzích. Je nutné zdůraznit, že ceny a zvláštní odměny nejsou udělovány za návrh řešení konkrétních problémů. Ty přísluší řešit vybranému zpracovateli územního

plánu. Soutěžní porota konstatuje, že k urychlenému pořízení kvalitního územního plánu je kromě schopností a erudice zpracovatele nezbytná rovnocenná odezva v činnosti pořizovatele - tedy odborného útvaru Úřadu města, rovněž tak jasně, srozumitelně a kvalifikovaně formulovaná vyjádření samosprávy města k jednotlivým etapám územního plánu. Město Hradec Králové zastoupené svými politiky a úředníky musí být zpracovateli skutečným partnerem. Porota proto doporučuje vyhlášovateli soutěže, aby věnoval této skutečnosti velkou pozornost.

Porota doporučuje dále vyhlášovateli soutěže, aby uvážil další možnosti spolupráce i s týmy, které sice v soutěži nevytáhly, ale přitom prokázaly profesionalitu nezbytnou pro jejich pověření činnostmi na úseku územního plánování ve prospěch města.

STARÉ MĚSTO PRAŽSKÉ

Pod tímto názvem a s podtitulem „architektonický a urbanistický vývoj“ vyšla kniha rozsáhlá (544 stran), velká (240 x 305 mm) a fundovaná. Jejími autory jsou Dobroslav Líbal a Jan Muk. D. Líbal je nestorem historiků umění (narodil se v roce 1911) a více jak 30 let byl vedoucím Ateliéru stavebněhistorického průzkumu SÚRP MO, do jehož čela po něm nastoupil právě spoluautor J. Muk (ten se však vydání knihy nedožil, zemřel v r. 1994). Otakar Nový v předmluvě složil autorům kompliment, když poznamenal, že žádný z historiků umění (včetně velké trojice Wirth, Štech, Poche) nebyl takovým znalcem Starého Města.

Knihu vydalo Nakladatelství Lidové noviny a převzalo tak projekt zaniklého Státního nakladatelství technické literatury, kde v 70. a 80. letech vyšly obdobné knihy o Novém Městě, Malé Straně a Hradčanech a Pražském hradě.

Podrobný výklad knihy je doprovázen přes třemi stovkami fotografií a množstvím schémat, půdorysů i dobových ilustrací.

PROMĚNY MĚSTSKÝCH CENTER KNIŽNĚ

O městských centrech jsme si popovídali v Čelákovcích, přečetli ve sborníku a teď je tu i nová kniha: Richard Ewans - Regenerating towns centres (Manchester University Press, 1997, GBP 30). V ruce jsem ji neměl, a tak jen výňatky z recenze C. Warda z časopisu AR.

Autor eviduje přístupy druhé poloviny našeho století k městským centrům - a je to řada často naprosto protichůdných politik: odvážný nový svět 50. a 60. let, přestavby, ničení dosud opatrovaných identifikačních bodů, pak ochranná 70. léta s potíráním automobilismu v centrech a poté podpora ekonomického rozvoje v 80. letech a nová pravověrnost managementu městských center a reinvestování v době let devadesátých.

Autor si všímá některých významných změn: např. změna rozvoje kancelářů v krizi, přesun maloobchodů na okraj měst, za změnu klíčovou považuje úpadek veřejné sféry. Tvorba stavebního prostředí se stále více soustřeďuje do menšího počtu rukou, čehož průvodním jevem jsou standardizovaná designérská řešení. Autor proto chválí neformální producenty smyslu místa, jako jsou pouliční prodáváci a artisti, vytvářející nebo posilující typické znaky místa.

Velkou pozornost věnuje Evans vztahům mezi tržními silami a oficiální politikou, což determinuje, jak daleko se můžeme v regeneraci městských center dostat.

Vydává rada Asociace pro urbanismus a územní plánování jako informační tiskovinu pro členy Asociace a zájemce. Vychází nepravidelně. Neprodejné. Náklad 480 kusů. Redakce Ing. arch. Mgr. Zdeněk Černý, Pražského 604, 152 00 Praha 5, ☎ 581 85 36, E-mail: zcerny@bohem-net.cz. Adresa kanceláře: Radlická 3, 150 00 Praha 5, ☎ a fax (02) 53 79 52. Vyšlo v červnu 1997.